

Διδάσκουσα: Δρ. Μόσχου Δ. Καλλιόπη

Συμμόρφωση & Υπακοή στην Ομάδα *Πειράματα Asch, Milgram & Δυναμικές* *Εξουσίας*

Μάθημα: Ψυχολογία Ομάδων

 Στόχος: Κατανόηση των μηχανισμών που οδηγούν τα άτομα να προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους στις κοινωνικές προσδοκίες ή στην εξουσία.

Εννοιολογικό Πλαίσιο Συμμόρφωση (Conformity)

→ Τροποποίηση συμπεριφοράς ή στάσης
ώστε να ευθυγραμμιστεί με την ομάδα.

Υπακοή (Obedience)

→ Εκτέλεση οδηγιών ή εντολών από
πρόσωπο με αντιληπτή εξουσία.

Συμμόρφωση ≠ Υπακοή

- Η πρώτη πηγάζει από την πίεση της ομάδας.
- Η δεύτερη από την ιεραρχική εξουσία.

Κοινωνικές Δυνάμεις που Επηρεάζουν

- Ανάγκη αποδοχής & αποφυγής απόρριψης
- Επιθυμία για «σωστή» συμπεριφορά (πληροφοριακή επιρροή)
- Ρόλοι & κοινωνικές νόρμες
- Καθεστώς εξουσίας και κύρους
- Πολιτισμικοί παράγοντες (ατομικισμός/συλλογικότητα)

Το Πείραμα Συμμόρφωσης του Asch (1951)

Στόχος: Διερεύνηση της επιρροής της ομάδας σε ξεκάθαρες αντιληπτικές κρίσεις.

Διαδικασία:

- Ομάδες 7-9 ατόμων, ένας πραγματικός συμμετέχων.
- Σύγκριση γραμμών διαφορετικού μήκους.
- Οι συνεργοί έδιναν εσκεμμένα λάθος απαντήσεις.

Αποτέλεσμα:

 37% των συμμετεχόντων συμμορφώθηκαν με την ομάδα τουλάχιστον μία φορά.

Ερμηνεία & Παράγοντες του Asch

- **Ομοφωνία ομάδας:** αυξάνει τη συμμόρφωση.
- **Μέγεθος ομάδας:** μέχρι 3-4 άτομα επαρκούν για μέγιστη επιρροή.
- **Ανώνυμη απάντηση:** μειώνει τη συμμόρφωση.
- **Πολιτισμικές διαφορές:** μεγαλύτερη συμμόρφωση σε συλλογιστικές κουλτούρες.

Συζήτηση με φοιτητές: Έχετε νιώσει ποτέ πίεση να συμφωνήσετε με την ομάδα;

Το Πείραμα Υπακοής του Milgram (1961)

Στόχος: Μέτρηση του βαθμού υπακοής στην εξουσία.

Διαδικασία:

- «Δάσκαλος» δίνει ηλεκτροσόκ σε «μαθητή» για κάθε λάθος.
- Αυξανόμενη ένταση (15–450 Volt).
- Ερευνητής με λευκή ρόμπα πιέζει: *«Το πείραμα απαιτεί να συνεχίσετε»*.

Αποτέλεσμα:

👉 65% έφτασαν μέχρι τα 450 Volt, παρά τα ουρλιαχτά του μαθητή.

Συμπεράσματα του Milgram

- Η εξουσία μπορεί να υπερβεί την ηθική συνείδηση.
 - Παράγοντες που αυξάνουν υπακοή:
 - Φυσική εγγύτητα του ερευνητή
 - Θεσμική κύρος (πανεπιστήμιο)
 - Απουσία άμεσης ευθύνης
 - Σταδιακή κλιμάκωση πράξεων
- *Ηθικά ζητήματα:* τραυματική εμπειρία συμμετεχόντων.

🧑♂️🧑♀️ Δυναμικές Εξουσίας στην Ομάδα

- Η εξουσία δεν είναι μόνο θεσμική — μπορεί να είναι **αντιληπτή**.
- Ο ρόλος και η ταυτότητα ενισχύουν την υποταγή (βλ. Zimbardo, 1971).
- **Power dynamics**: ποιος καθορίζει τι είναι «σωστό»;
- Κίνδυνος **αποπροσωποποίησης** και απώλειας ατομικής ευθύνης.

Εφαρμογές στην Ομαδική Συμπεριφορά

- Συμμόρφωση σε εργασιακές ομάδες (π.χ. πίεση για «ομοιομορφία»).
- Υπακοή σε ιεραρχίες (π.χ. εταιρική κουλτούρα, στρατός).
- Διαχείριση εξουσίας & ευθύνης στις ομάδες ηγεσίας.

 Στόχος εκπαίδευσης: ανάπτυξη **κριτικής σκέψης** και **ηθικής ανθεκτικότητας**.

Συζήτηση – Αναστοχασμός

- Πότε η συμμόρφωση είναι λειτουργική και πότε επικίνδυνη;
- Πώς μπορούμε να αντισταθούμε σε άδικες μορφές εξουσίας;
- Τι σημαίνει «υπεύθυνος πολίτης» μέσα σε ομάδα;

 Προτεινόμενο βίντεο: *Asch Conformity Experiment (YouTube)*

 Προτεινόμενη ανάγνωση: *Milgram, S. (1974). Obedience to Authority.*